

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärke:

Majandus- ja kommunikatsiooniminister
määrus
algtekst-terviktekst
01.01.2006
28.03.2008
RTL 2005, 116, 1829

Sideameti poolt kasutatav teenuste osutamise kulude arvestamise meetodika¹

Vastu võetud 24.11.2005 nr 140

Määrus kehtestatakse «[Elektronilise side seaduse](#)» § 52 lõike 5 alusel.

1. peatükk
ÜLDOSA

§ 1. Määruse reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse Sideameti poolt kasutatav kulude arvestamise meetodika, mis on ette nähtud «Elektronilise side seaduse» § 42 lõike 2 punktides 1–3 nimetatud sideteenuste turgudel kuludele orienteeritud tasude kohustusega märkimisväärse turujõuga ettevõtja (edaspidi *MTE*) sidumisteenuse osutamise kulude kontrollimiseks.

§ 2. Mõisted

Käesoleva määruse tähenduses:

- 1) **elektronilise side võrgu lülitusseade** (kommutatsiooniseade) on elektronilise side võrgu seade, mis asub elektronilise side võrgu sõlmes ja võimaldab signaalide kommuteerimist elektronilise side võrgus;
- 2) **elektronilise side võrgu sõlm** on telefonijaam või telefonijaama füüsiliselt eraldiseisev osa, kui see on konkreetses elektronilise side võrgus olemas;
- 3) **elektronilise side võrgu ülekandeliin** on kaablid, raadio-, optilised või muud vahendid, mida kasutatakse elektronilise side võrgu kindlaksmääratud punktide ühendamiseks;
- 4) **elektronilise side võrgu ülekandesüsteem** on elektronilise side võrgu seade, mis võimaldab signaalide edastamist elektronilise side võrgu kindlaksmääratud punktide vahel elektronilise side võrgu ülekandeliini kaudu;
- 5) **finantskapitali säilitamise kontseptsioon** (*financial capital maintenance* – edaspidi *FCM kontseptsioon*) on kontseptsioon, mis arvestab, et *MTE* aktivaomanike vara on säilitatud jooksevhindade alusel. Eeldatakse kapitali säilitamist nii, et perioodi lõpul on aktivaomanike vara samal tasemel kui perioodi alguses;
- 6) **kliendiliides** on telefonivõrgu seade telefonivõrgu kommutatsioonivälja ja telefonivõrgusõlme peajaotaja vahel;
- 7) «**kõrbenud**» **sõlme meetod** (*scorched node assumption*) on elektronilise side võrgu modelleerimise meetod, mille puhul kasutatakse elektronilise side võrgu sõlmedes optimaalseid tehnoloogiaid. Seejuures ei muudeta elektronilise side võrgu sõlmede funktsioone. Optimeeritakse ka elektronilise side võrgu ülekandesüsteemi;
- 8) **modifitseeritud «kõrbenud» sõlme meetod** (*modified scorched node assumption*) on elektronilise side võrgu modelleerimise meetod, mille puhul olemasolevaid elektronilise side võrgu sõlmi võetakse kui stacionaarseid ning uuendatakse seadmeid nendes sõlmedes. Niisuguse modelleerimise käigus võib toimuda ka mõnede elektronilise side võrgu sõlmede funktsioonide muutmine. Optimeeritakse ka elektronilise side võrgu ülekandesüsteemi ja elektronilise side võrgu ülekandeliini;
- 9) **pikaajaline periood** (*long run*) on ajavahemik, mille jooksul kõik majandustüksuse tegutsemiseks vajalikud sisendfaktorid on muudetavad;
- 10) **pikaajaline keskmine lisanduv kulu** (*long run average incremental costs*, edaspidi *LRAIC*) on kulu, mis lisandub pikaajalises perioodis seoses täiendava tegevusvaldkonna pakkumisega ja mis jaotatakse *MTE* ja seotud elektronilise side ettevõtjate (edaspidi *sideettevõtja*) vahel õiglasel ja läbipaistval viisil;
- 11) **kohalik tasand** on telefoni- või mobiiltelefonivõrgu sidumispunkt, mis on ühendatud sidumist pakkuva või sidumiseks kohustatud sideettevõtja telefonijaamaga ja mille kaudu on juurdepääs sidumist pakkuva või sidumiseks kohustatud sideettevõtja ühte telefonijaama ühendatud lõppkasutajatele;
- 12) **riiklik tasand** on telefoni- või mobiiltelefonivõrgu sidumispunkt, mis on ühendatud sidumist pakkuva või sidumiseks kohustatud sideettevõtja telefonijaamaga ja mille kaudu on juurdepääs kõikidele selle sideettevõtja lõppkasutajatele;
- 13) **telefonivõrgu kommutatsioonivälj** on elektronilise side võrgu lülitusseadme osa, mis tagab nõutud kliendiliini ja elektronilise side võrgu ülekandeliini omavahelise kokkuühendamise kõne ajaks;

- 14) **telefonivõrgusõlmon** telefonivõrgus olev telefonijaam või telefonijaama koosseisu kuuluv ja sellega ühendatud füüsiliselt eraldiseisev kliendimahu väljaviik;
- 15) **telefonivõrgusõlme peajaotaja** (*Main Distribution Frame– MDF*) on telefonivõrgusõlme kahepoolne jaotusseade, mille ühe poole klemmidel on ühendatud juurdepääsuvõrgu kliendiliinid ning teise poole klemmidel on ühendatud kliendiliidesed;
- 16) **ülekandevõrk** on elektroonilise side võrgu osa, mis ühendab telefonijaamu või juurdepääsuvõrke, sealhulgas hõlmab see elektroonilise side võrgu ülekandeliine (välja arvatud juurdepääsuvõrgu ülekandeliinid), elektroonilise side võrgu ülekandesüsteeme, elektroonilise side võrgu lülitusseadmeid, ülekandevõrgu abisüsteeme ja -rajatisi.

2. peatükk LRAIC METOODIKA ALT-ÜLES VARIANT

§ 3. Üldised nõuded LRAIC metoodika rakendamisele

- (1) LRAIC metoodika alt-üles (*bottom-up*) variant põhineb majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu modelleerimisel, mida kasutatakse vajalike võrguelementide ja erinevate teenuste kulude arutamiseks. Selle variandi korral tuleb teha arvutused tegevuskulude muutuste ja kulutuste efektiivsuse muutumise kohta ning prognoosida tulevikus toimuvaid muutusi tehnoloogias. Esmalt tuleb identifitseerida vajalikud elemendid elektroonilise side võrgu ehitamiseks ja seejärel tuletada vastavad põhjendatud kulud MTE poolt teenuse efektiivsel osutamisel.
- (2) MTE sidumisteenuse osutamise kulude kontrollimiseks rakendab Sideamet LRAIC metoodika alt-üles varianti, kasutades LRAIC metoodika alt-üles variandi programmi (edaspidi *programm*) MTE poolt kasutatava kulude arvestamise metoodikal põhinevate sidumisteenuse kulude põhjendatuse hindamiseks.

§ 4. Programmi tegevused

- (1) Programmis sisalduvad järgmised tegevused:
- 1) nõudluse andmete arvesse võtmine;
  - 2) tehniliste andmete (sealhulgas majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu mudeli) arvesse võtmine;
  - 3) telefonivõrgu osade väärtuste (seadmed, paigaldus, häälestus jne) arvesse võtmine ning kuluminormide määramine lähtuvalt majanduslikult kasulikust kasutuseast;
  - 4) kulumi arvutamine;
  - 5) tegevuskulude arvutamine;
  - 6) telefonivõrguga mitteseotud kulude arvutamine;
  - 7) telefonivõrgu osade ühikukulude arvutamine;
  - 8) sidumisteenuse osutamisega seotud kulude arvutamine.
- (2) Programmis kasutatakse kulumi arvestamiseks meetodit, mis arvestab FCM kontseptsiooni.
- (3) Kulud omistatakse nende teenustele ja toodetele, mis on põhjendanud nende kulude tekkimise, kusjuures kulude omistamisel kasutatakse tegevuspõhiseid kulukäitureid.

§ 5. LRAIC metoodika alt-üles variandi teostamise etapid

- LRAIC metoodika alt-üles variandi etapid on järgmised:
- 1) sisestatavate andmete sisestamine algandmetega programmi;
  - 2) LRAIC metoodika alt-üles variandil põhinevate sidumisteenuse tasumäärade kulukomponentide arvutamine.

§ 6. Programmi algandmed, sisestatavad andmed, algoritmid ja väljundid

- (1) Programmi algoritmid koos algandmete väärtustega, sealhulgas majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu mudeli andmete väärtused ning sisestatavate andmete nimekiri on toodud määruse lisas 1.
- (2) Programmi algandmed on nõudluse algandmed, tehnilised algandmed ja kulude algandmed.
- (3) Programmi sisestatavad andmed on Sideameti poolt pärast määruse jõustumist programmi sisestatavad nõudluse eelduste, tehniliste eelduste ja kulude eelduste andmed. Sisestatavad andmed esitab sideettevõtja iga aasta 1. märtsiks. Sideamet vastutab programmi sisestatavate andmete konfidentsiaalsuse hoidmise eest.
- (4) Majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu mudeli andmeteks on § 7 lõike 3 punktis 4 viidatud lisas 1 olevad sisestatavad majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu mudeli andmed ja tehnilised algandmed.
- (5) Programmi väljunditeks on sidumisteenuse tasumäärad ja nende kulukomponendid. Sidumisteenuse tasumäärade ja nende kulukomponentide väärtused arvutab programm pärast sisestatavate andmete sisestamist ning need kinnitab Sideameti peadirektor käskkirjaga. Väljundite loetelu on toodud määruse lisas 2.
- (6) Programm on digitaalsel kujul Sideameti ja koopia sellest digitaalsel kujul on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis.

§ 7. Algandmete ja sisestatavate andmete muutmine

- (1) Sideamet võib programmis muuta ainult sisestatavaid andmeid.
- (2) Sideamet vaatab programmi algandmed üle ja vajadusel muudab neid iga kolme aasta järel, arvates määruse jõustumisest. Algandmete muutmiseks kaasneb määruse muudatus.
- (3) Sideamet vaatab igal aastal üle ja vajadusel muudab järgmisi programmi sisestatavaid andmeid:
  - 1) olemasoleva liikluse mahud MTE telefonivõrgus ja tarbijaliinide andmed (lisa 1 lühendid E10–E32, E66, E262) vastavalt lõikele 10;
  - 2) kasvumäärad (%) (lisa 1 lühendid E35–E57, E263, E264) vastavalt lõikele 11;
  - 3) MTE jaeturu tasumäärade ja liikluse mahtudest sõltuv MTE elektroonilise side teenuste lõppkasutajatele kehtestatud tasumäärade ajaline jaotus (suhtarv) (lisa 1 lühendid E59–E63);
  - 4) sisestatavad majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu mudeli andmed (lisa 1 lühendid E73–E76, E82–E243, E257–E260, E309–E311, E379–E382, E420–426).
- (4) Lõike 3 punktis 4 nimetatud sisestatavad majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu mudeli andmete muutmisel muudetakse loetelus toodud andmeid järgmistel tingimustel:
  - 1) seadmete hinnad uuendatakse igal aastal programmis kasutatud hinnatrendide alusel;
  - 2) kui on toimunud oluline ja püsiv muutus seadmete hindade tasemes, uuendatakse seadmete hindade taset;
  - 3) tegevuskuludid muudetakse siis, kui seadmete hindade taset muudetakse;
  - 4) seadmete hinnatrendi muudetakse ainult juhul, kui on toimunud oluline ja püsiv muutus hinnatrendi tasemes;
  - 5) muud muudatused sisestatavates majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu mudeli andmetes (sealhulgas ka seadmete tehnoloogia valiku muutused) tehakse peatüki 3 nõudeid järgides.
- (5) Kui majanduskeskkonnas toimunud muutustest tulenevalt tekib sidumisteenuse tasumäärades võrreldes eelmise aasta vastavate tasumääradega erinevus, mis on suurem kui 10%, muudab Sideamet programmi sisestatavaid andmeid või teeb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile algandmete muutmise ettepaneku vastavalt lõigetele 6–9.
- (6) Kahe kuu jooksul alates sideettevõtja poolt esitatud sisestatavate andmete esitamisest teeb Sideamet programmis vajadusel vastavad muudatused.
- (7) Sideettevõtja poolt tehtud sisestatavate andmete muutmise ettepanekud peavad olema kirjalikud ja põhjendatud, arvestades § 9 lõike 6 teises lauses toodud erisust. Sideametil on õigus kaasata selliste andmete õigsuse kontrollimise kolmanda isiku, kaasa arvatud teisi sideettevõtjaid, tagades ärisaladusena esitatud teabe konfidentsiaalsuse.
- (8) Huvitatud isik võib teha Sideametil ettepaneku programmi algandmete muutmiseks alates määruse jõustumisest iga kolmanda aasta 31. augustiks. Esitav algandmete muutmise ettepanek peab olema kirjalik ja põhjendatud, arvestades § 9 lõike 6 teises lauses toodud erisust. Sideametil on õigus kaasata selliste andmete õigsuse kontrollimise kolmanda isiku, kaasa arvatud teisi sideettevõtjaid. Ettepanekus esitatud andmeid ei loeta konfidentsiaalseteks.
- (9) Sideamet teeb vajadusel Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile algandmete muutmise ettepaneku kolme kuu jooksul, alates huvitatud isiku poolt lõikes 8 nimetatud ettepaneku esitamisest.
- (10) Programmis on MTE telefonivõrgus olemasoleva liikluse mahtudeks ja tarbijaliinide andmeteks Eesti suurimat telefonivõrku ja lõppkasutajate arvu omava sideettevõtja andmete programmis muutmise aastale eelnenud kalendriaasta liikluse mahud ja tarbijaliinide andmed.
- (11) Programmis leitakse liikluse mahtude ja tarbijaliinide arvu kasvumäärad lõikes 10 nimetatud andmete programmis muutmise aastale eelnenud kalendriaastale eelnenud aasta liikluse mahtude ja tarbijaliinide arvu ning andmete programmis muutmise aastale eelnenud kalendriaasta liikluse mahtude ja tarbijaliinide arvu muutustena.

3. peatükk

NÕUDED MAJANDUSLIKULT EFEKTIIVSEIMA TELEFONIVÕRGU MODELLEERIMISELE

§ 8. Nõuded ülekandevõrgu modelleerimisele

- (1) Majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu ülekandevõrk peab vastama järgmistele nõuetele:
  - 1) telefonijaamade arv peab olema dimensioneeritud selliselt, et see võimaldaks kõikide kliendiliinide ja muude ühenduste ühendamist;
  - 2) telefonijaamade arv peab olema dimensioneeritud selliselt, et see võimaldaks üle kanda ja kommuteerida kogu prognoositud liiklust, arvestades tippunni liikluse mahtu (nii minutite kui kõnede arvu mõttes) ja ühenduse loomise tõenäosuse nõuet;
  - 3) telefonijaamade arv ei tohi olla üledimensioneeritud, st lubatav kommutatsioonimahu reserv ei tohi olla suurem kui 37% kogu tippunni liiklusest, välja arvatud juhtudel, kui seda tingib kasutatavate seadmete minimaalne konfiguratsioon;

- 4) ülekandesüsteemid ei tohi olla üledimensioneeritud, st lubatav ülekandesüsteemide mahu reserv ei tohi olla suurem kui 43% kogu tippturni liiklusest, välja arvatud juhtudel, kui seda tingib kasutatavate seadmete minimaalne konfiguratsioon;
- 5) ülekandevõrgu ülekandeliinid peavad olema dimensioneeritud selliselt, et need võimaldaksid üle kanda kogu juurdepääsuvõrkudest lähtuva või telefonijaamadest lähtuva liikluse piisava töökindlusega (*resilience*);
- 6) ülekandevõrgu kaudu peab saama osutada kõiki kasutajate ja majanduslikult efektiivseima telefonivõrguga seotud teiste sideettevõtjate poolt nõutavaid elektroonilise side teenuseid sellise funktsionaalsuse ja teenuse kvaliteediga (*Quality of Service- QoS*), millega teeb seda MTE;
- 7) ülekandevõrk peab olema modelleeritud modifitseeritud «kõrbenud» sõlme meetodil;
- 8) ülekandevõrk peab olema tehniliselt otstarbekas ja realiseeritav;
- 9) ülekandevõrk peab olema kuluefektiivne.

(2) Ülekandevõrgu ülesehitus peab olema valitud selline, mille puhul kasutatavate võrguseadmete arv, sealhulgas telefonijaamade arv ja elektroonilise side võrgu ülekandesüsteemi osade arv, ning ülekandevõrgu rajamise ja opereerimise kulud oleksid minimaalsed.

(3) Ülekandevõrgu võrguseadmete tehnoloogia peab olema valitud selline, mille puhul ülekandevõrgu rajamise ja opereerimise kulud oleksid minimaalsed.

§ 9. Nõuded majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu modelleerimisele

(1) Majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu modelleerimise eesmärgiks on koostada sellise tehniliselt realiseeritava telefonivõrgu mudel, mille rajamise ja opereerimisega kaasneksid vähimad kulud, rahuldades samas prognoositava nõudluse selles telefonivõrgus osutatavate elektroonilise side teenuste järele ning tagades «Elektroonilise side seaduse» § 87 lõike 2 alusel kehtestatud õigusaktide nõudete täitmise.

(2) Majanduslikult efektiivseim telefonivõrk modelleeritakse lähtudes modifitseeritud «kõrbenud» sõlme meetodist.

(3) Majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu modelleerimine hõlmab telefonivõrgu ülekandevõrku ning sellega seotud liinirajatise.

(4) Majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu modelleerimine hõlmab järgmisi tegevusi:

- 1) nõudluse prognoosimist telefonivõrgu ülekandevõrgu baasil osutatavate elektroonilise side teenuste järele;
- 2) ülekandevõrgu ja sellega seotud liinirajatiste modelleerimist, sealhulgas ülekandevõrgu tehnoloogia valikut, ülekandevõrgu ülesehituse valikut, ülekandevõrgu võrguseadmete arvu ja mahu valikut ning ülekandevõrgu dimensioneerimist;
- 3) ülekandevõrgu kulude minimeerimist.

(5) Ülekandevõrk modelleeritakse lähtuvalt teostatud nõudluse prognoosist ülekandevõrgus osutatavate elektroonilise side teenuste järele ning nõudlusest juurdepääsuvõrgus osutatavate elektroonilise side teenuste järele.

(6) Huvitatud isik võib seoses tehnoloogia arenguga teha, arvestades §-s 7 toodud andmete muutmise korda, Sideametile ettepaneku majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu mudeli muutmiseks. Ettepanekuga koos esitatakse käesolevale peatükile vastav majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu mudeli projekt.

§ 10. Nõuded majanduslikult efektiivseimas telefonivõrgus osutatavate elektroonilise side teenuste nõudluse prognoosile

(1) Nõudluse prognoos hõlmab majanduslikult efektiivseima telefonivõrguga liitunud kasutajate arvu prognoosi ning prognoosi majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu kasutajate poolt tarbitavate elektroonilise side teenuste järele.

(2) Majanduslikult efektiivseima telefonivõrguga liitunud kasutajate arvu prognoos peab sisaldama prognoose järgmiste kasutajate kaupa:

- 1) liitunud füüsilisest isikust kasutajate arvu prognoos ühenduse tüübi kaupa;
- 2) liitunud juriidilisest isikust kasutajate arvu prognoos ühenduse tüübi kaupa.

(3) Majanduslikult efektiivseima telefonivõrguga liitunud kasutajate arvu prognoos peab olema esitatud järgmiste asustusüksuste lõikes:

- 1) tiheasustusega linnapiirkond;
- 2) keskmise tihedusega asustusega asulapiirkond;
- 3) hajaasustusega maapiirkond.

(4) Nõudluse prognoos majanduslikult efektiivseimas telefonivõrgus osutatavate elektroonilise side teenuste järele sisaldab nõudluse prognoose järgmiste elektroonilise side teenuste järele:

- 1) telefoniteenuse liikluse prognoos, kõne liigi kaupa;
- 2) kliendiliinide prognoos, ühenduse tüübi kaupa;
- 3) andmesideteenuste prognoos;
- 4) püsiliiniteenuste prognoos;
- 5) sidumisteenuste prognoos.

(5) Telefoniteenuse liikluse prognoos peab sisaldama:

- 1) liikluse mahtu minutites;
- 2) liikluse mahtu kõnede arvus;
- 3) tippturni liikluse (*Busy Hour Traffic*) mahtu erlangides ja tippturni kõnekatsete arvu (*Busy Hour Call Attempts–BHCA*).

(6) Nõudluse prognoos tehakse majanduslikult efektiivseima telefonivõrgu modelleerimise aastale järgneva viie aasta kohta ühe aasta kaupa.

4. peatükk MÄÄRUSE RAKENDAMINE

§ 11. Määruse perioodiline ülevaatamine

Sideamet vaatab pärast iga «Elektroonilise side seaduse» § 42 lõike 2 punktis 1, 2 või 3 nimetatud sideteenuste turgudel teostatud «Elektroonilise side seaduse» § 44 järgset turuanalüüsi üle määruse põhimõtted ning teeb turul toimunud oluliste ja püsivate muutuste korral Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile ettepaneku määruse muutmise algatamiseks.

§ 12. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2006. aasta 1. jaanuaril.

¹Euroopa Parlamendi ja EL nõukogu direktiiv 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) (ELT L 108, 24.04.2002, lk 7–20).

Minister Edgar SAVISAAR

Kantsler Marika PRISKE

Märkus. Lisad on avaldatud elektroonilises Riigi Teatajas. (Alus: «Riigi Teataja seaduse» § 4 lõige 2 ja riigisekretäri 29.11.2005. a resolutsioon nr 17-1/0509337.)

[MM_140 lisa](#)